

ÚVOD DO PLOŠNÉ PAMÁTKOVÉ OCHRANY SÍDEL NA ÚZEMÍ ČR

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

GENERÁLNÍ
ŘEDITELSTVÍ

**6. Výjezdní setkání editorů PaGIS, správců MIS a příznivců IISPP
Kuks, 22. – 24. 5. 2017**

Ing. arch. Alena Krusová, Csc.
Národní památkový ústav, generální ředitelství

- **KULTURNÍ HODNOTY HISTORICKÝCH SÍDEL NA ÚZEMÍ ČR**
- **FORMY PLOŠNÉ PAMÁTKOVÉ OCHRANY SÍDEL NA ÚZEMÍ ČR**
- **PLOŠNÁ PAMÁTKOVÁ OCHRANA A JEJÍ LEGISLATIVNÍ NÁSTROJE**

- > historická sídla, zejména města a městečka představují těžiště, potenciál památkového fondu ČR
- > základ historické sídelní struktury byl položen již ve středověku
- > ČR - stát s dlouhodobou tradicí územní památkové ochrany
- > historická sídelní struktura ČR je nedílnou součástí světového kulturního dědictví
- > památková péče a ochrana spočívá v uplatnění principů památkového urbanismu v péči o historickou sídelní strukturu, tj. v péči o historická sídla (města a vesnice)

VÝVOJ PÉČE O HISTORICKÁ SÍDLA PO R. 1945

- > v důsledku válečných událostí během 2. světové války poškozeno relativně malé množství sídel
- > bombardováním poničena průmyslová centra měst např. Praha, Brno, Plzeň, Ústí nad Labem
- > postupem válečné fronty poničena - např. města severní Moravy – např. Opava, Krnov, Osoblaha a další

- > 198 letadel bombardovalo závody téměř 50 minut, během nichž piloti svrhli 526 tun bomb
- > Škodovka hořela deset dnů a asi ze 70 procent byla zničena, ve městě zcela zničil nálet 333 budov
- > z provozu byly vyřazeny elektrárny, elektrické vedení i komunikace; další bomby dopadly na plzeňské letiště

OSOBLAHA, okr. Bruntál

OSOBLAHA

JAK PROBÍHALA OBNOVA STAV. FONDU ?

- > probíhala formou rekonstrukce (dnes obnova) jednotlivých budov ve smyslu předválečných metod ochrany tj. obnova stavu objektu před jeho zničením
- > zhodnocování urbanistických celků ve smyslu kulturní hodnot dochází až později
- > **r. 1950** - Nařízení úřadu předsednictva vlády č.j. 103.262/1950 → **POČÁTEK CÍLEVĚDOMÉ OBNOVY HISTORICKÝCH MĚST**

PROGRAM OBNOVY VYBRANÝCH PAMÁTEK

> 30 městských památkových rezervací v Čechách, na Moravě a na Slovensku (10 z 30ti)

Jindřichův Hradec, Kutná Hora, Slavonice (1961)

Český Krumlov (1963),

Tábor (1961)

Hradec Králové (1962)

Pardubice (1964)

Jičín, Nový Jičín (1967)

Pelhřimov, Štramberk (1969)

Nové Město nad Metují, Telč (1970)

Praha, Josefov, Olomouc, Znojmo (1971)

Domažlice (1965) a další

r. 1954 → SÚRPMO

Státní ústav pro rekonstrukce památkových města a objektů

- > projektová příprava obnovy historických objektů
- > urbanistická střediska - územní plány historických jader, územní plány centrálních zón, asanační plány, dislokační studie.....

r. 1959 → SÚPPOP

Státní ústav památkové péče a ochrany přírody

- > výnosy o prohlášení **památkových rezervací (MPR)**
 - > koncepce ochrany historických měst (1972 – 1984)
- počítala též s vyhlášením **památkových rezervací lidové architektury (VPR)**, proběhlo mnohem později

Zákon č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách

- > památkové rezervace (prohlašoval ministr kultury § 4)
- > památkové ochranné pásmo (§ 5)
- > národní kulturní památky
- > všechny dosud prohlášené městské památkové rezervace z období 1950 - 1958 byly „přeprohlášeny“

→ v letech 1961 - 65 bylo prohlášeno 10 (8) archeologických rezervací

Levý Hradec (Praha-západ)
dnes národní kulturní památka
(NKP)

Slavníkovská Libice (Nymburk)
v r. 1961

Ostatní památková rezervace Kuks (1971)
NKP Hospital, obec Kuks a Betlém

Památková rezervace Kuks - Betlém

Ostatní památková rezervace (TPR) Josefov - Stará huť u Adamova (1971)

→ rozšiřování hranice památkových území za okruh hradeb (Kroměříž, v r. 1978; Horšovský Týn, v r. 1982)

HORŠOVSKÝ TÝN

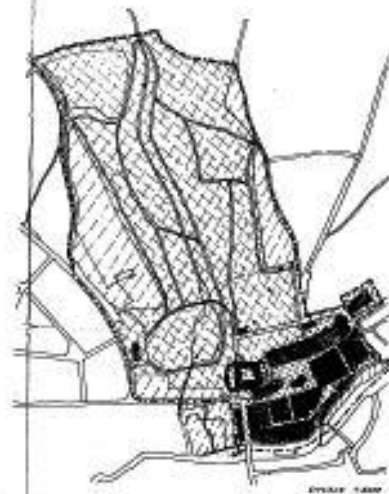
1:1000

NÁVRH GRAFICKÉ PŘÍLOHY K VÝNOŠU
MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ REZERVACE

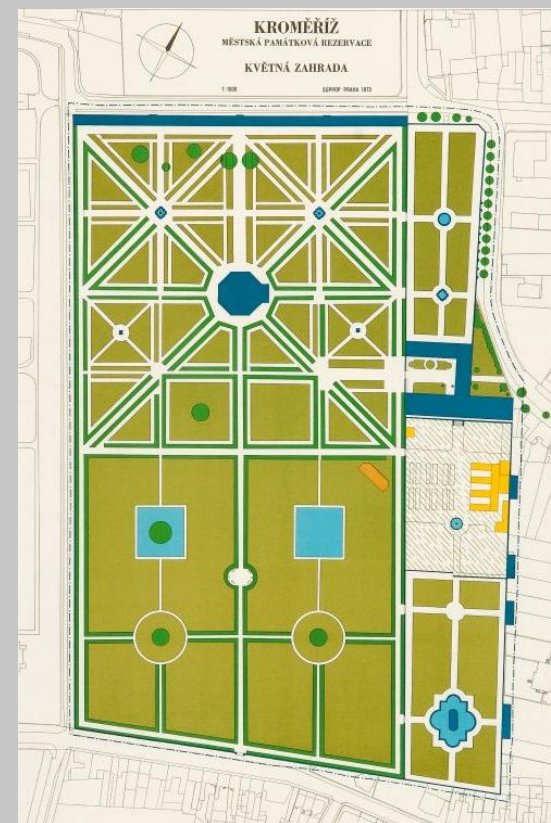
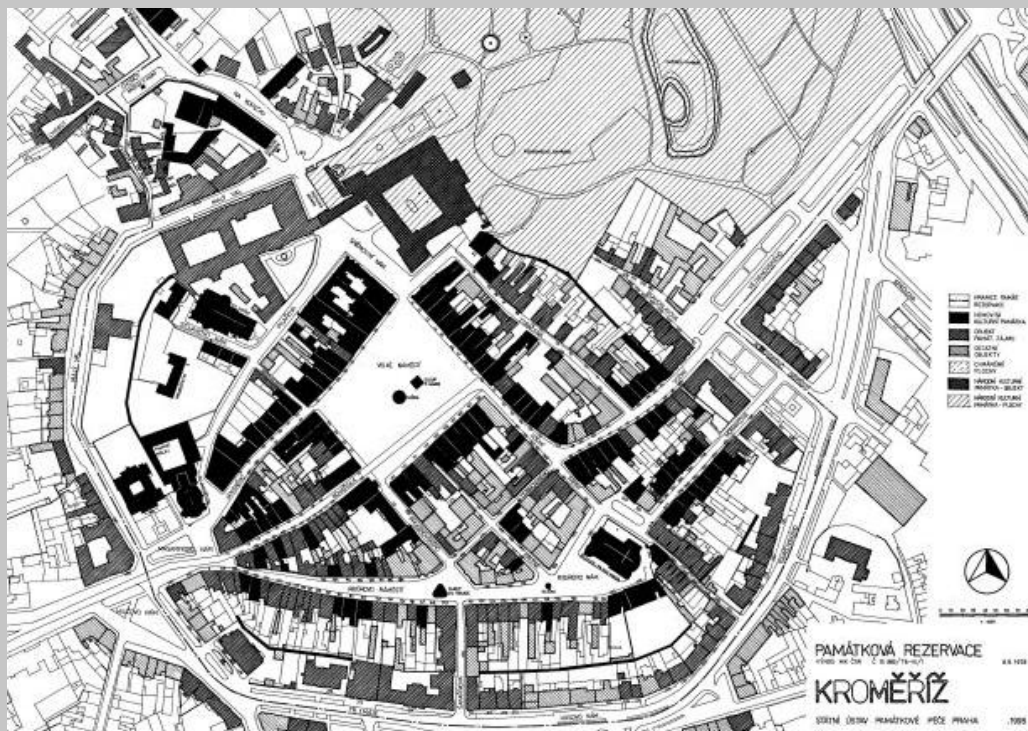
DŮPPOD - PRAHA 1977

- 2 ■ VÝRAŽNÉ PŮDORYS JEDNOTLIVÝCH STAVBY
- 3 ■ PŮDORYS STAVBY S VÝŠKOVÝM ROZDÍLEM
- 4 ■ JINÉ STAVBY S VÝŠKOVÝM ROZDÍLEM
- 5 ■ STAVBY S VÝŠKOVÝM ROZDÍLEM A VÝŠKOVÝM ROZDÍLEM
- 6 ■ PŮDORYS STAVBY S VÝŠKOVÝM ROZDÍLEM
- 7 ■ STAVBY S VÝŠKOVÝM ROZDÍLEM
- 8 ■ VÝRAŽNÉ PŮDORYS STAVBY

STAVBA 1:1000

→ v r. 1983 prohlášena první památková rezervace lidové architektury Petrov – Plže, Hodonín

→ proces vyhlášení MPR byl dovršen v letech 1989 a 1992 → celkem v ČR 40 MPR (poslední - Brno, Kolín, Lipník nad Bečvou, Plzeň, Příbor, Františkovy Lázně, Terezín)

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

> nová kategorie – památková zóna

Velká Bíteš, Valtice (1990)

Mělník, Stará Boleslav, Liberec (1992)

Baba, Nusle, Karlín (1993)

Vizovice, Valašské Klobouky (1995)

Rýmařov, Hradec nad Moravicí (2003)

Český Těšín, Zbraslav (2014) a další

→ v letech 1990 - 1995 prohlášen velký počet památkových zón (např. na území hl. m. Prahy – prohlášeno 7 MPZ a 6 VPZ)

→ v roce 1995 další vesnické památkové rezervace (VPR), např. Rumburk (Děčín), Starý Týn (Litoměřice), Zubrnice (Ústí nad Labem), Holašovice (ČB.), Třebíz (Kladno), Pavlov (Břeclav), Lipina (Opava) a další

**KULTURNÍ HODNOTY
HISTORICKÝCH SÍDEL NA
ÚZEMÍ ČR**

- **HODNOTY NEHMOTNÉ POVAHY**
 - nemající konkrétní materiální formu
- **HODNOTY HMOTNÉ POVAHY**
 - opírající se o formu města

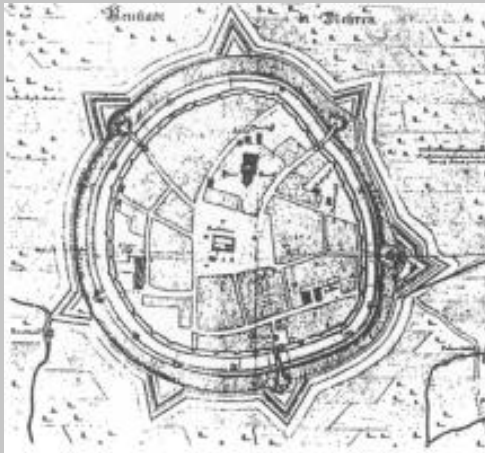
- **HODNOTY NEHMOTNÉ POVAHY**
 - nemající konkrétní materiální formu

VÝVOJOVÝ VÝZNAM HISTORICKÉHO SÍDLA

- význam města v dějinách urbanismu z hlediska formování půdorysu (4 základní příklady):

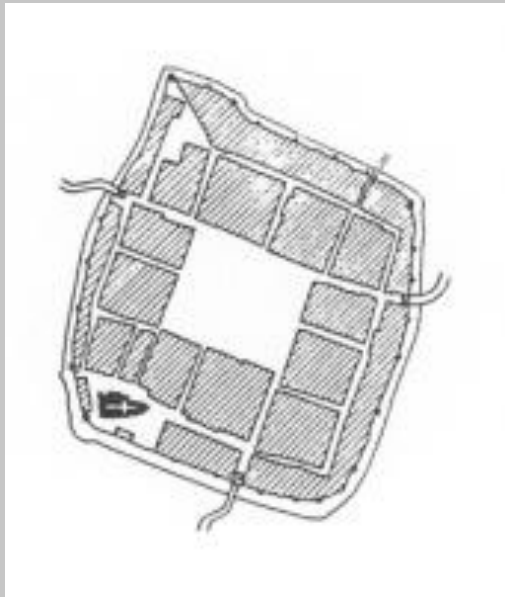
UNIČOV (r. 1213), severní Morava

- představuje přechodný typ se snahou o formování pravidelného půdorysu

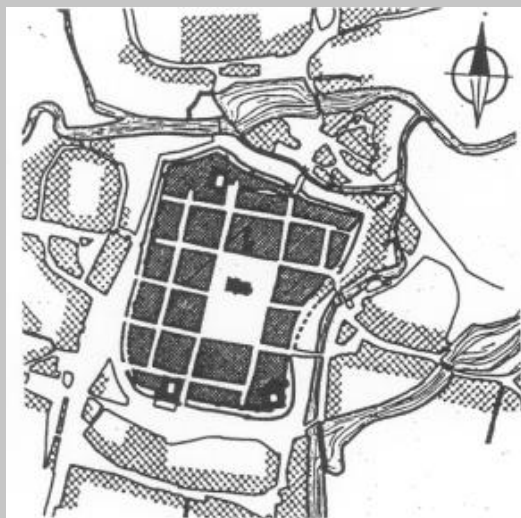
VYSOKÉ MÝTO (před r. 1265), východní Čechy

- ideál gotického urbanismu
- téměř čtvercový obrys opevněného města, pravoúhlý vnitřní rozvrh ulic s rozlehlým náměstím, ulice ústí nejen do koutů, ale i do středu náměstí

PLZEŇ (r. 1295), západní Čechy

- vrchol gotického urbanismu, pravidelný šachovnicový plán (náměstí 140x200m)

NOVÝ BYDŽOV (po roce 1300), východní Čechy

- půdorys typu římské „castrum“ se čtvercovým náměstím a hlavními ulicemi „cardo“ a „decumanus“
- osnova se projevuje i v uspořádání parcel zemědělské půdy
- představuje vrchol feudální urbanistické koncepce

HISTORICKÁ TRADICE MÍSTA

- dlouhodobá vývojová kontinuita města na jednom místě, i když vlastní jádro osídlení se postupně přesouvá

např. KOUŘIM (r.1250), střední Čechy

hradiště (Zličané - 9. století) → hrad (11. století - centrum kraje) → středověké město (před 1250)

IDEOVÝ VÝZNAM MÍSTA

- spojení lokality s historickými událostmi mimořádného významu

TÁBOR (r. 1420), jižní Čechy

- středisko husitského revolučního hnutí (zásada rovnosti)

KULTURNÍ TRADICE HISTORICKÉHO MĚSTA

- vývoj sídla je spojen s rozvojem kulturního potenciálu společnosti

OLOMOUC (pol. 13. století), severní Morava

- **sídelní tradice** – hradiště (9. stol.) → románský hrad → (11. století basilika, biskupství) → středověké město

CÍRKEVNÍ TRADICE – kostely, kláštery, arcibiskupství

ŠKOLSKÁ TRADICE – universita (1573)

VOJENSKÁ TRADICE – proměna v barokní pevnost (pol. 18. století)

- jedinečnost uměleckého prostředí s kulturní tradicí vytváří soubor staveb, paláců, radnice, náměstí, kašny a sloupy

SPRÁVNÍ TRADICE MĚSTA

- sídlo si uchovává i nadále regionální význam (Praha, Plzeň, Hradec Králové a další).
- stagnuje, zejména malá města (Loket, Bechyně, Kouřim aj.)

SOCIÁLNÍ STRUKTURA MĚSTA

- pestrá mozaika zástavby ukazuje společenské rozvrstvení na základě historického půdorysu

FUNKČNÍ HODNOTA MĚSTA

- středověké město v hradbách zahrnuje: bydlení, správu, obchod, výrobu, dopravu
- v 19. a 20. století - historické jádro, plní funkci zejména správního centra, vytrácí se i funkce bydlení

GENIUS LOCI MĚSTA

- vytváří **neopakovatelné prostředí** svébytné identity (prvky hmotné i nehmotné povahy)
- historické město představuje **syntézu** historie – paměti, sociálních vztahů, ideových a kulturních cílů, výtvarných i přírodních prvků, je místem pro život, tvoří symbol domova

TOPOGRAFICKÉ MÍSTNÍ NÁZVY

- **slouží k rozpoznání historického vývoje zejména při zániku staveb**, např. Na Hrádku, Příkopy, Na Újezdě, Na Chmelnici
- dnešní názvy ulic – Masná, Železná, Truhlářská, Soukenická, Koželužská apod. dokládají historické rozložení řemeslníků a jejich řemesel

- **HODNOTY HMOTNÉ POVAHY**
 - opírající se o formu města

MÍSTO PRO ZALOŽENÍ MĚSTA

→ KRAJINNÝ RÁMEC

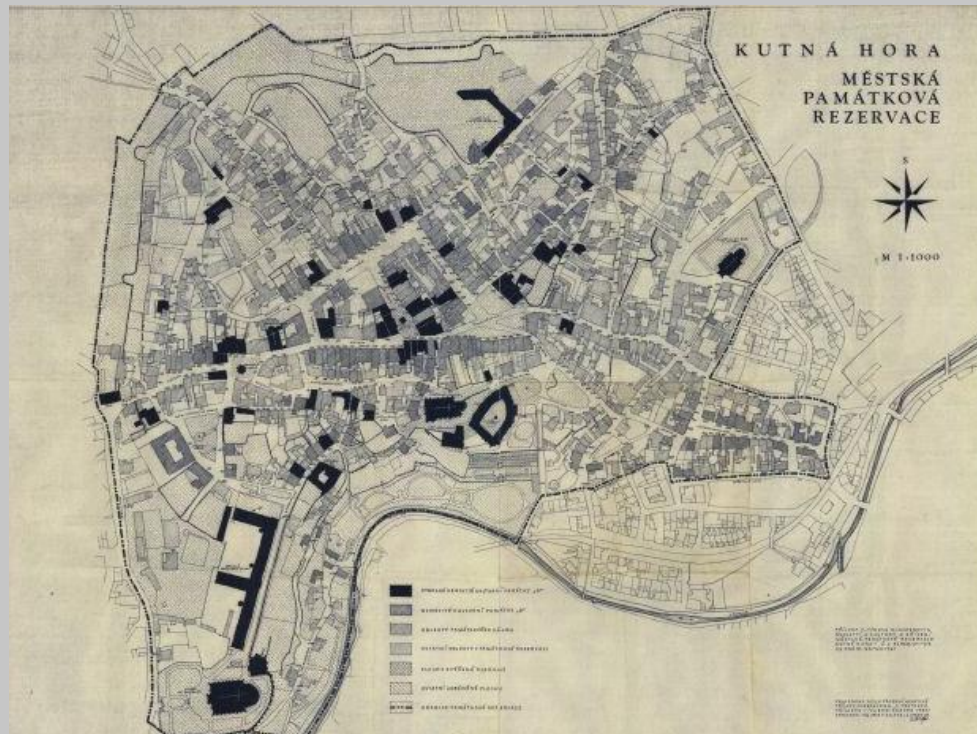
- reliéf území, konfigurace terénu a charakter krajiny má zásadní vliv na formování půdorysu města, na jeho kompozici, urbanistickou strukturu, situování veřejných prostorů, rozmístění dominant, atd. (Praha, Český Krumlov, Locket, Mikulov)

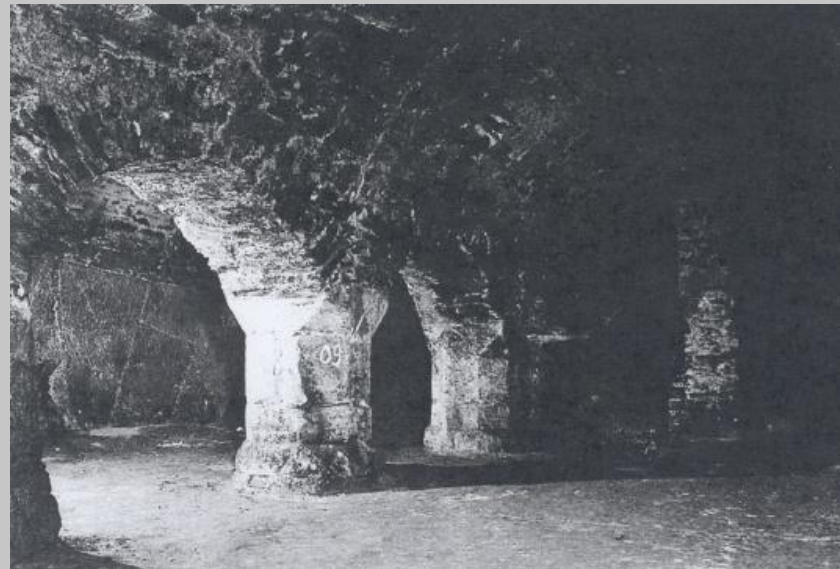
PŮDORYS MĚSTA A JEHO PARCELACE

- zástavba jednotlivých parcel se v čase mění→ půdorys zůstává zachován
- půdorys sídla má vypovídací schopnost o jeho rozvoji, ukazuje nejstarší jeho části, komunikační trasy, kompoziční záměry, vypovídá o hustotě zástavby, sociální struktuře atd.

PODZEMÍ MĚSTA A ARCHEOLOGIE

- kulturní archeologická vrstva, ve které jsou zachovány nejstarší doklady o životě v sídle a jeho vývoji → nejen **movité** předměty (střepy, mince, nástroje, atd.), ale i **nemovité** - základy a suterénní prostory zaniklých staveb, sklepy, podzemní chodby (**Jihlava, Kutná Hora, Tábor, Klatovy**)

PANORAMA – VNĚJŠÍ OBRAZ SÍDLA

- je vytvářeno zejména konfigurací terénu, strukturou zástavby, dominantami
- k jeho ochraně slouží **památkové ochranné pásmo** (usměrňování nových, stavebních záměrů, např. výškových staveb apod.)

Obr. 44 – Panorama města na historické vedutě – Hradec Králové (Fr. B. Werner, 1740)

PROSTOROVÁ A HMOTOVÁ SKLADBA

- vychází z **půdorysu** (ten přetrvává) a **stavebního programu** (v čase se proměňuje)
- určuje charakter prostředí → je dána **hladinou zástavby, výškovou gradací, velikostí základních stavebních jednotek, dimenzí ulic a náměstí**
- prostory historických měst byly **dimenzovány pro pěší pohyb** → tomu byla podřízena koncepce sídla včetně kompozice zahrnující náměstí a ulice, pohledy, průhledy apod.)

OPEVNĚNÍ SÍDLA

- výrazný prvek uplatňující se v panoramatu
- právo „ohrazení“ - bezpečnost, sebevědomí občanů
- po jejich zbourání v 19. století → parky (např. Brno, České Budějovice a další)

Třeboň

VÝZNAMNÉ STAVBY – VEŘEJNÉ BUDOVY

- chrámy, kláštery, městské hrady či zámky, paláce, radnice, veřejné stavby z 19. a 20. století a další → představují dominanty náměstí, hlavních ulic, nábřeží, apod.
- hodnoty spočívají nejen v jejich vnějším vzhledu, ale i vnitřní dispozici a výzdobě (mnohé z nich → kulturní památky)

OBYTNÁ ZÁSTAVBA

- je flexibilní v průběhu staletí (obsahuje prvky různých slohových období); její charakter je udáván výškovou hladinou zástavby, hmotovým objemem, fasádami (barevností a materiály), uspořádáním střech
- součástí péče o historická sídla je respektování historické parcelace

STŘEŠNÍ KRAJINA

- výrazný urbanistický fenomén

PARTER

1. část města, kterou chodec vnímá ze svého horizontu,
 2. přízemí budov – portály obchodů, výklady, vývěsní štíty, reklamy osvětlení, povrch komunikací, architektonické či výtvarné prvky v prostoru – kašny, studny, sloupy, sochy, patníky, předsunutá schody, lavičky, stromy a další
- při jeho obnově je důležité respektovat původní historické materiály

VEGETAČNÍ SLOŽKA (zeleň)

- plní funkci výtvarnou, ekologickou, vytváří část krajinného rámce města, tvoří významný doprovod architektonických prostorů

TECHNICKÉ STAVBY A INDUSTRIÁLNÍ DĚDICTVÍ

- mlýny, kovárny, pekárny, koželužny, truhlárny, manufaktury, průmyslové soubory a další → tvořily součást denního života
- v 19. století → kanalizace, vodárenská zařízení, velké industriální komplexy

FORMY PLOŠNÉ PAMÁTKOVÉ OCHRANY SÍDEL NA ÚZEMÍ ČR

PAMÁTKOVÉ REZERVACE (PR)

PAMÁTKOVÉ ZÓNY (PZ)

- > ochrana území jako celku
- > ochrana všech pozemků, jednotlivých památek a jejich okolního prostředí (tzv. dvojí ochrana)
 - > respektování historického charakteru území
 - > novodobé stavební úpravy - potvrzení charakteru sídla, náprava dřívějších nevhodných úprav, ne narušení
 - > jednotlivé stavební akce musí být posuzovány vždy v územním kontextu

PŘEDMĚT OCHRANY

→ platí pro kulturní památky, ale i ostatní objekty a plochy:

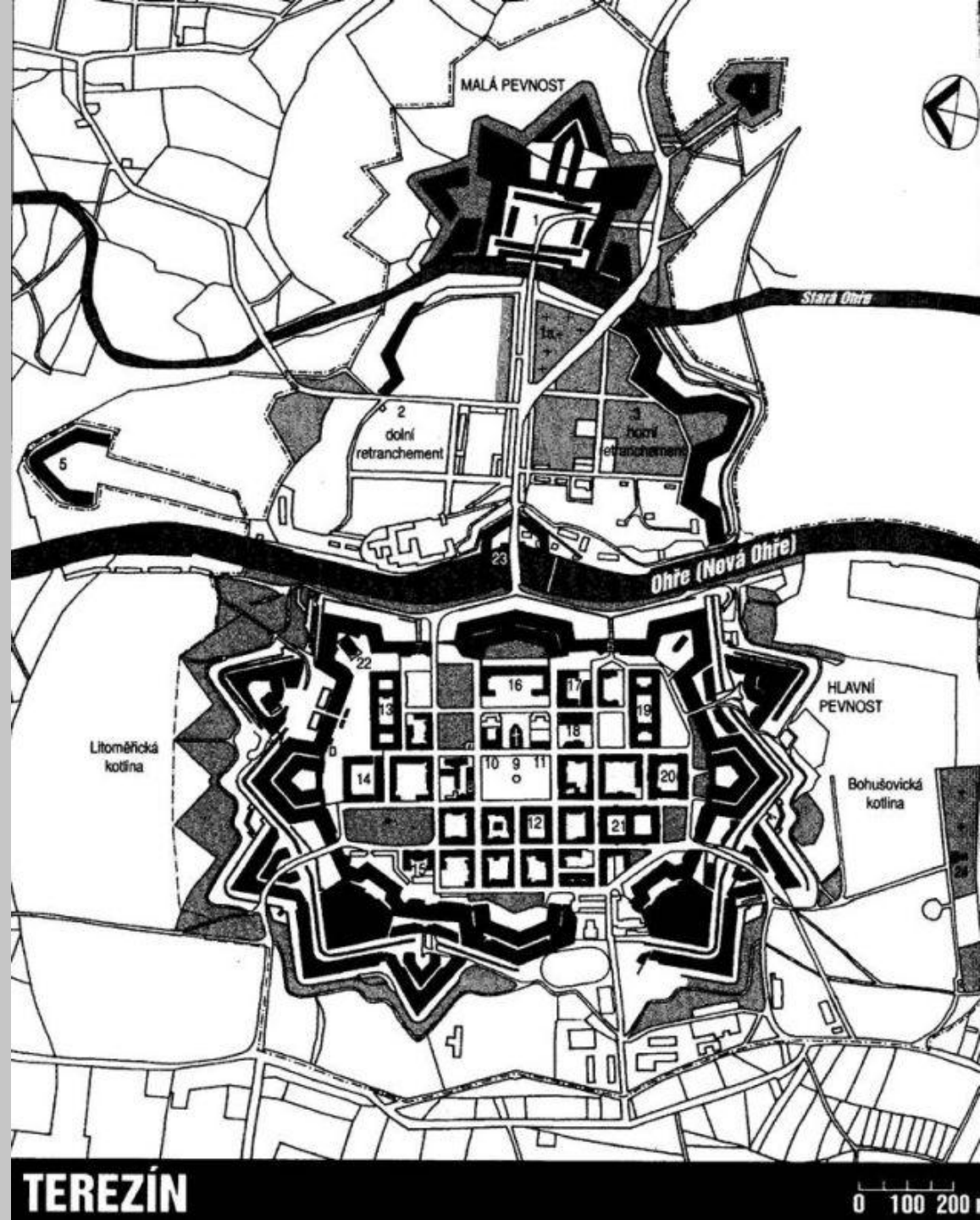
- > historický půdorys sídla (urbanistická struktura dochovaná parcelace, uliční síť)
- > prostorová a hmotová skladba (situování objektů na parcelách)
- > uliční interiéry
- > historické podzemní prostory (zejména sklepy, štoly)
- > panorama s hlavními dominantami v blízkých i dálkových pohledech
- > historické zahrady a parky
- > prvky drobné architektury, materiály apod.

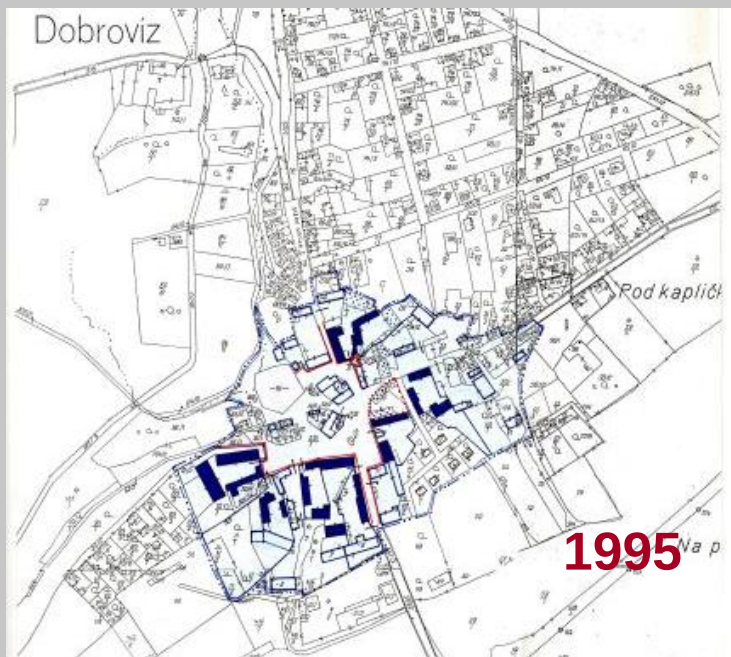
PAMÁTKOVÁ REZERVACE (PR)

§ 5 PZ (1) území, jehož charakter a prostředí určuje soubor nemovitých kulturních památek, popřípadě archeologických nálezů.....

- > vyznačuje se dochovanou kompaktní historickou zástavbou hodnotných staveb bez výrazných novodobých rušivých zásahů
- > velký počet dochovaných historických staveb a vysoký podíl kulturních památek
- > homogenní území, vyžadující poměrně přísnou ochranu

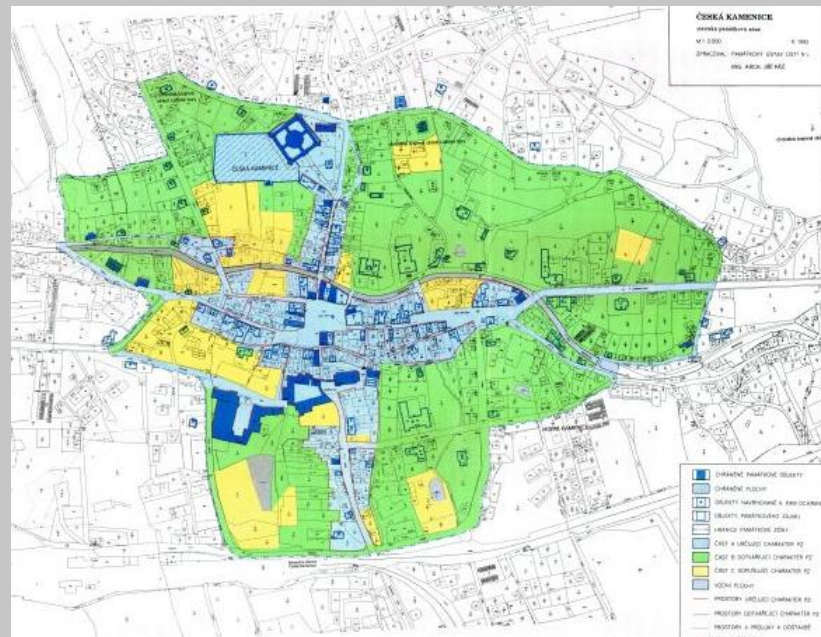

PAMÁTKOVÁ ZÓNA (PZ)

§ 6 PZ (1) území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty

- > sídlo či jeho část se zachovalou půdorysnou osnovu a hmotovou strukturou
 - > vilová čtvrť, krajinný celek
 - > větší areál technických památek
 - > hodnotná část krajinného celku či území vykazující dějinný význam (KPZ)
- > nižší počet dochovaných původních historických staveb
nižší podíl kulturních památek

Česká Kamenice

Beroun

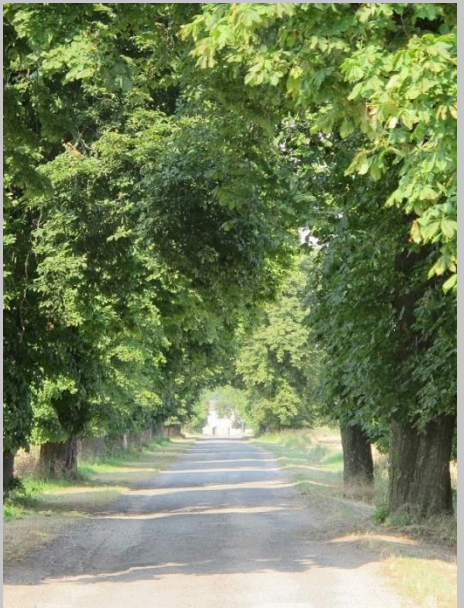

- > vilová čtvrť: Vilová kolonie Ořechovka, Barrandov
- > městská část: Dejvice, Bubeneč, horní Holešovice
- > větší areál technických památek: Žatec – předměstí

Lednicko-valtický areál (KPZ - 1992)

Návrh KPZ Netolická obora

M 1 : 50 000

Zpracoval NPÚ ÚOP v Č. Budějovicích, 12/2011

Krajinná památková zóna Bečovsko

2012

0 1 2 km

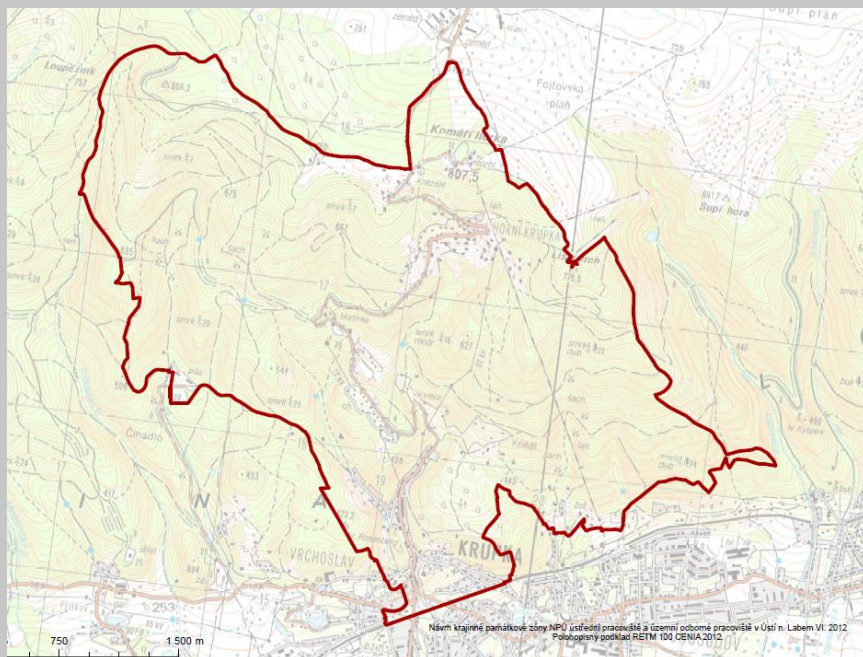
poslední KPZ prohlášené v roce 2014:

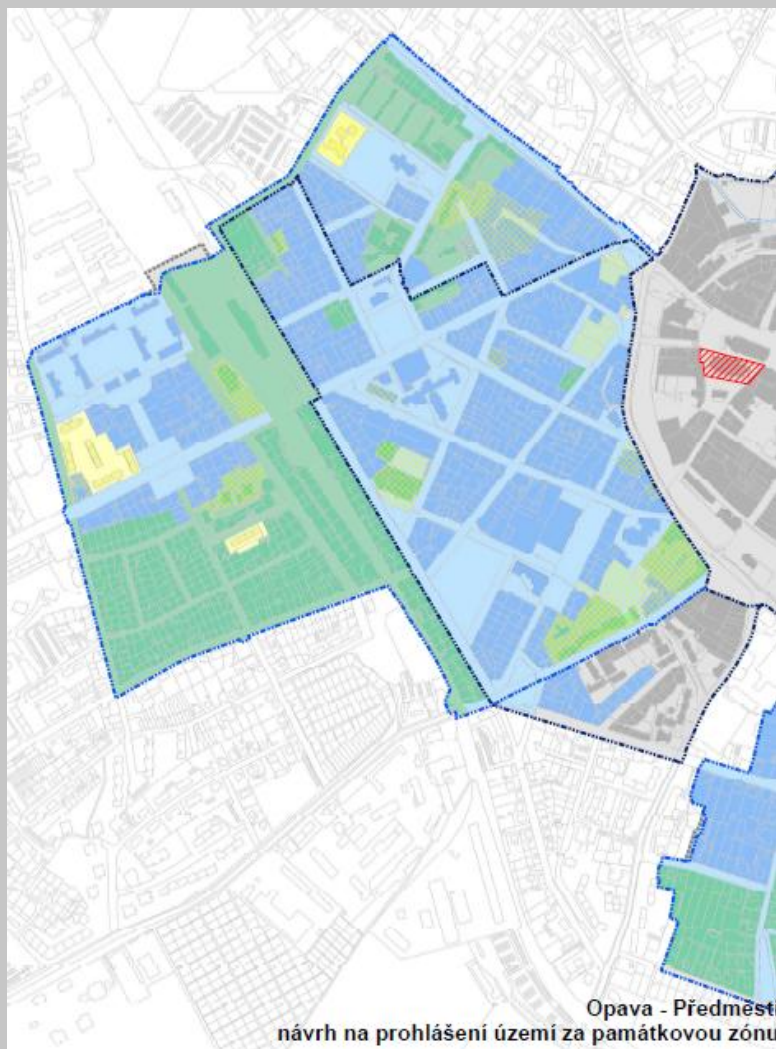
Hornická kulturní krajina Abertamy – Horní Blatná – Boží Dar

Hornická kulturní krajina Jáchymov

Hornická kulturní krajina Háj – kovářská – Mědník

Hornická kulturní krajina Krupka

OPAVA – PŘEDMĚSTÍ - návrh NPÚ 2012

Odborná revize / vyhodnocení území

Hranice - návrh

- památková rezervace návrh
- památková zóna návrh
- ochranné pásmo návrh

Hranice - stav

- památková rezervace
- památková zóna
- ochranné pásmo
- řešené území
- ▨ národní kulturní památka

Voda

- ostatní
- ▨ kryté (kanalizované)
- ▨ suchý polder, zaplavitelná plocha
- vodní plochy a toky
- ▨ Voda zaniklá
- ▨ znehodnoceno

Klasifikace prostorů

klasifikace, druh prostoru

- ostatní (prostory)
- ostatní (kryté prostory)
- ostatní (urb. bloky)
- část A, určující charakter PZ (prostory)
- část A, určující charakter PZ (kryté prostory)
- část A, určující charakter PZ (urb. bloky)
- část B, dotvářející charakter PZ (prostory)
- část B, dotvářející charakter PZ (kryté prostory)
- část B, dotvářející charakter PZ (urb. bloky)
- část C, doplňující charakter PZ (prostory)
- část C, doplňující charakter PZ (kryté prostory)
- část C, doplňující charakter PZ (urb. bloky)

Části PZ

zonace

- A - určující charakter PZ
- B - dotvářející charakter PZ
- C - doplňující charakter PZ

Urbanistické bloky a prostory

- ostatní
- krytý prostor
- prostor
- urbanistický blok

Urbanistické bloky a prostory zaniklé

- ostatní
- krytý prostor
- prostor
- urbanistický blok

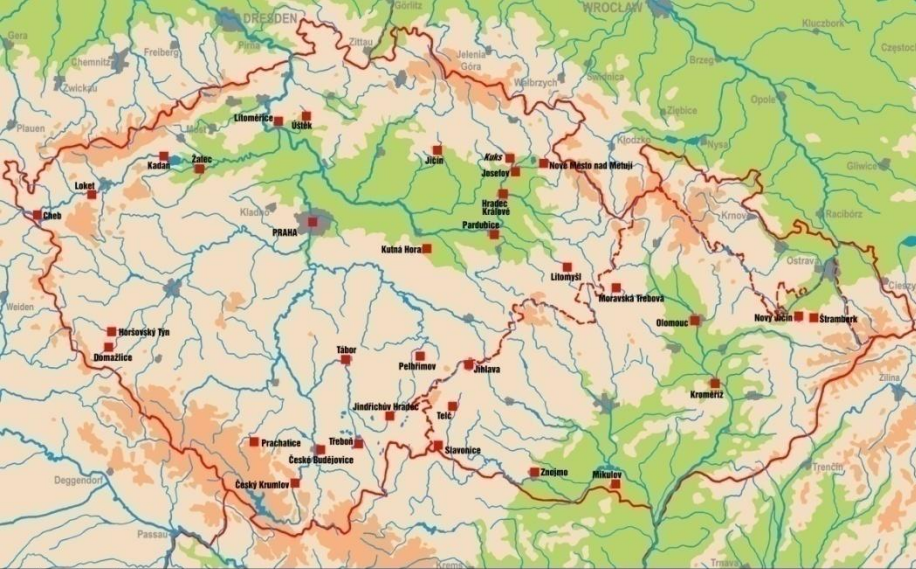
PAMÁTKOVÉ OCHRANNÉ PÁSMO (OP)

§ 17 Pam Z

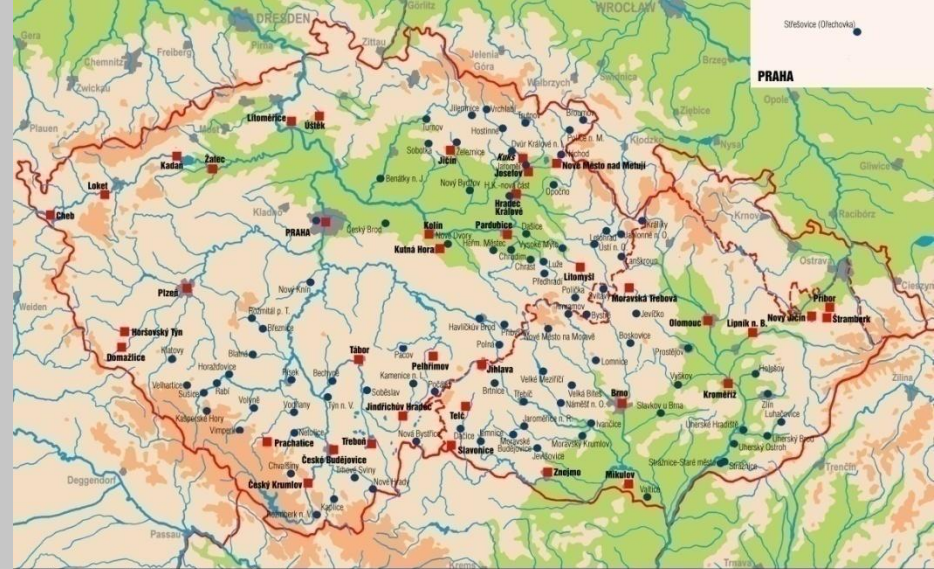
> není formou plošné památkové ochrany !!

> prohlašuje se pro ochranu vnějšího obrazu památkově chráněného území (PR, PZ), pro ochranu okolí kulturní památky, či souboru památkově chráněných objektů (KP, NKP)

> prohlašuje se pro zajištění urbanistické a architektonické kvality bezprostředního okolí památky či památkově chráněného území, pro zajištění součinnosti působení neoddělitelné přírodní složky a ochranu panoramatu

MPR a MPZ – stav 1988

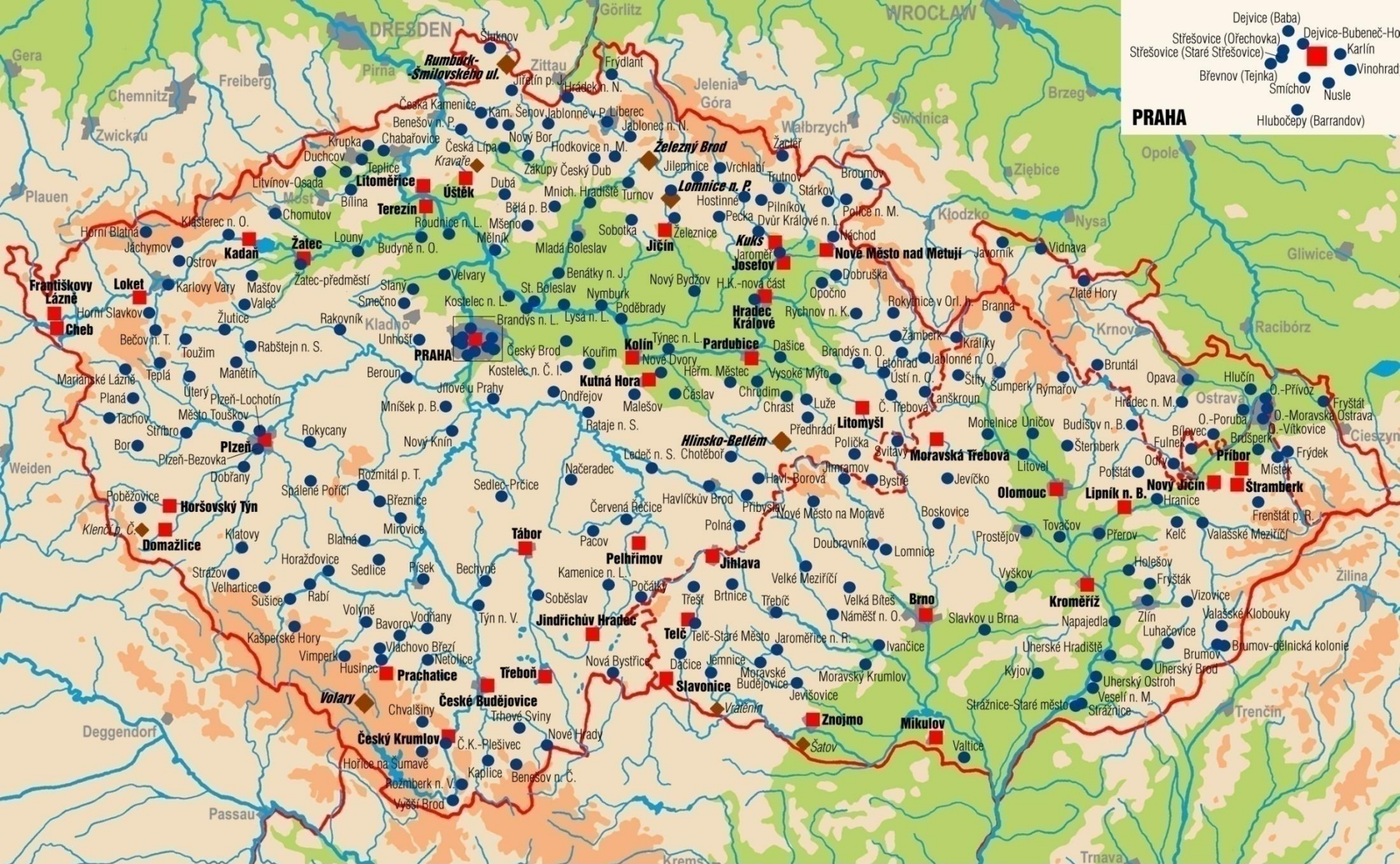
MPR a MPZ – stav 1990

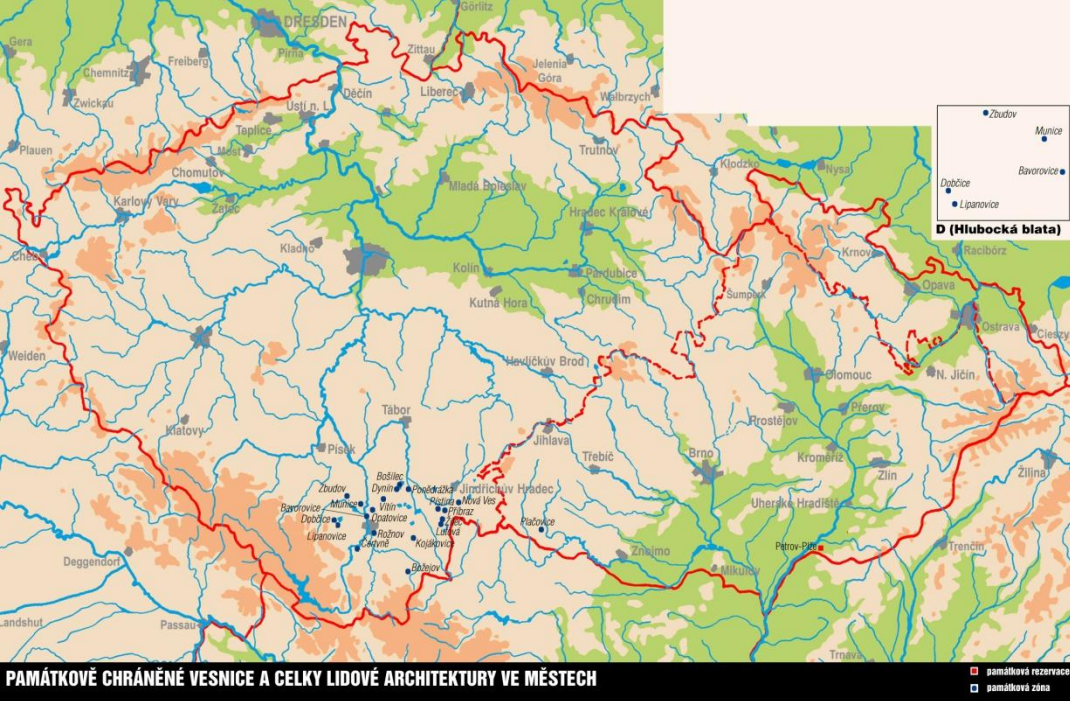
MPR a MPZ – stav 1993

MPR a MPZ – stav 1995

MPR a MPZ – stav od roku 2016

VPR a VPZ – stav 1995

VPR a VPZ – stav 1990

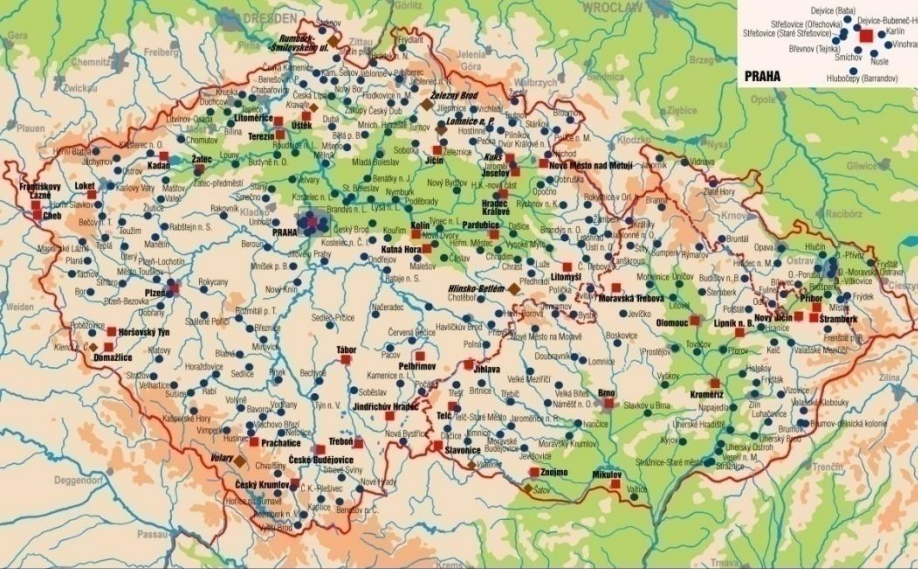

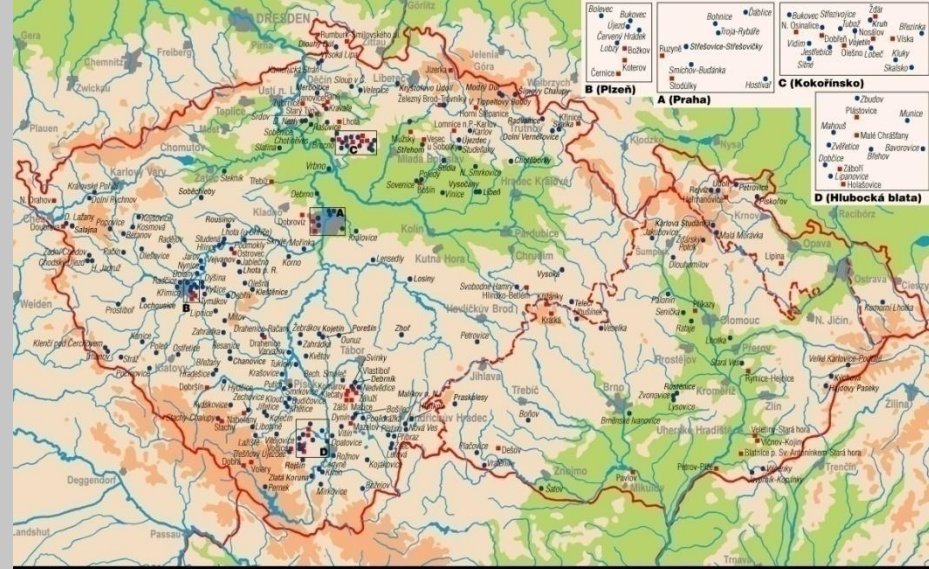
PAMÁTKOVĚ CHRÁNĚNÉ VESNICE A CELKY LIDOVÉ ARCHITEKTURY VE MĚSTECH

- památková rezervace
- památková zóna

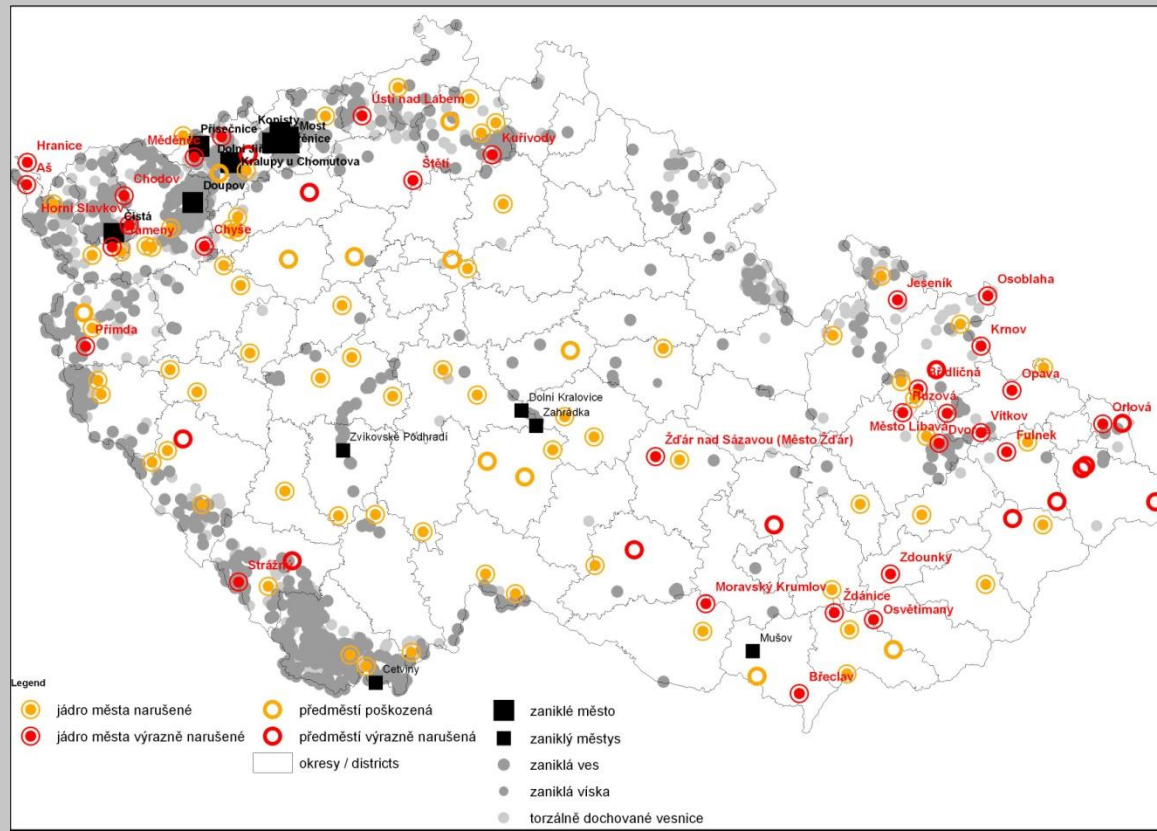
VPR a VPZ – stav od roku 2016

PAMÁTKOVÉ CHRÁNĚNÁ MĚSTA A MĚSTEČKA
 ■ městské památkové rezervace ■ města s památkovými rezervacemi lidové architektury ■ městské památkové zóny ■ městečka s památkovými zónami lidové architektury

PAMÁTKOVÉ CHRÁNĚNÉ VESNICE A CELKY LIDOVÉ ARCHITECTURY VE MĚSTECH
 ■ památková rezervace ■ památková zóna

PAMÁTKOVĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

v ČR k 1. 5. 2017

městské památkové rezervace (MPR)	40
památkové rezervace lidové architektury (VPR)	62
archeologické památkové rezervace (APR)	8
památková rezervace – ostatní (OPR)	2
městské památkové zóny (MPZ)	255
památkové zóny lidové architektury (VPZ)	211
krajinné památkové zóny (KPZ)	24

celkem 602 památkově chráněných území

PLOŠNÁ PAMÁTKOVÁ OCHRANA A JEJÍ LEGISLATIVNÍ NÁSTROJE

A. Nařízení úřadu předsednictva vlády č.j. 103.262/1950

- prohlášení prvních 30-ti památkových rezervací

B. Zákon č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách

- památkové rezervace
- (ochranné pásmo)

C. Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

- památkové rezervace
- památkové zóny
- (ochranné pásmo)

Zákon č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách

PAMÁTKOVÉ REZERVACE

→ VÝNOSEM MINISTRA

MPR JINDŘICHŮV HRADEC prohlášená **VÝNOSEM MŠK č. 36.568/61-V/2 z 31. 8.1961** (o prohlášení městské památkové rezervace v Kutné Hoře, Táboře, Jindřichově Hradci, Slavonicích, Žatci a zřízení archeologické památkové rezervace Slavníkovská Libice.)

bod B/ odst. 2. - **obsahuje popis s odkazem na mapu**

→ **obvod** této památkové rezervace **je vymezen** na severu **linií** vedenou po vnějším obvodu středověkého příkopu a odtud protaženou k Vajgaru na jedné a k Nežárce na druhé straně, na jihovýchod břehem Vajgaru, vajgarským mostem a jihovýchodním břehem malého Vajgaru a zájezdu až k ústí Nežárky, na západě západním břehem Nežárky **(podrobnosti této linie jsou určeny v plánu)**

mapa k VÝNOSU

→ na katastrální mapě se
zákresem linie památkové
rezervace z roku 1963
vedené po vnější hraně

**Zákon č. 20/1987 Sb., o státní
památkové péči, ve znění pozdějších
předpisů**

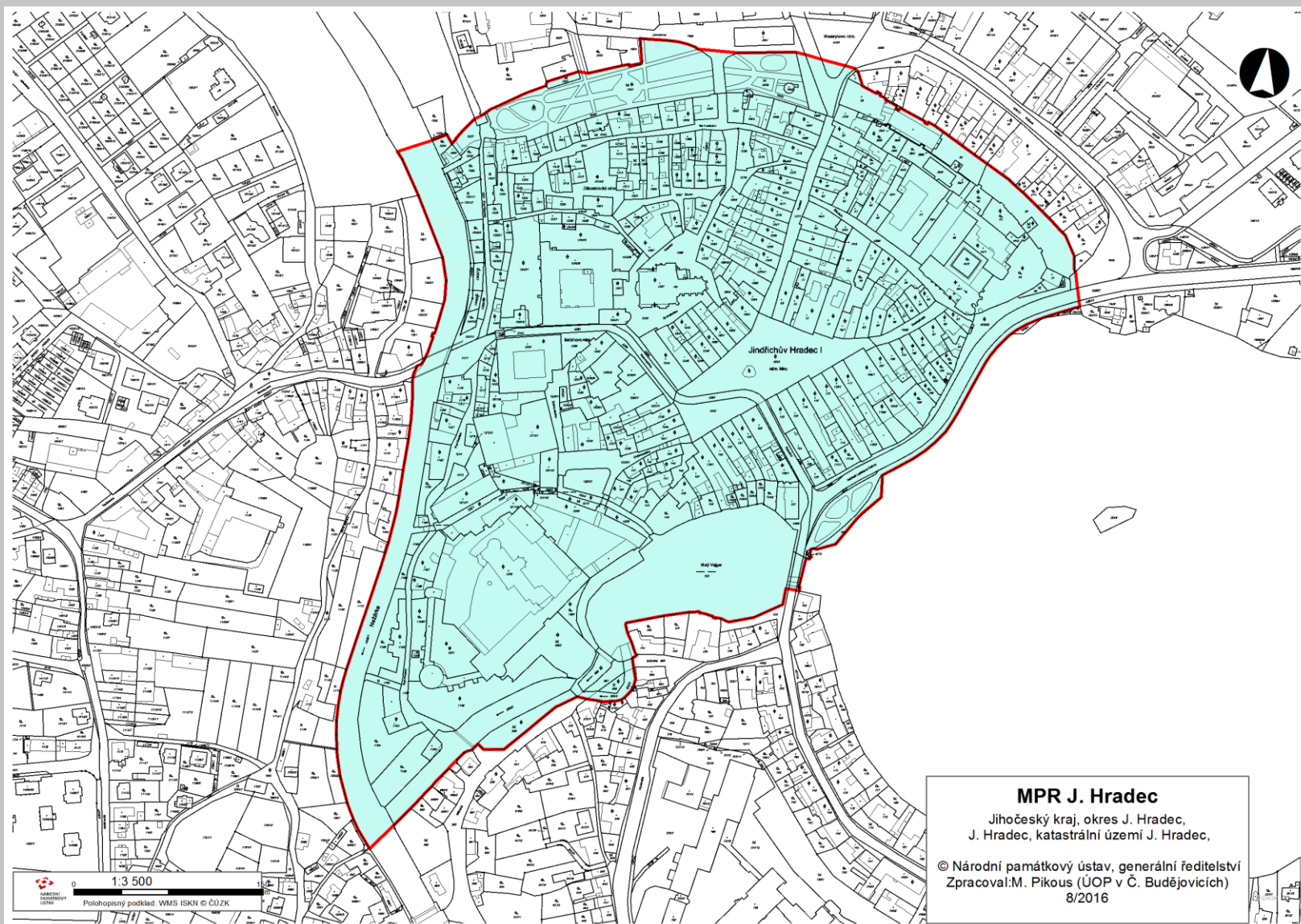
PAMÁTKOVÉ REZERVACE

→ před r. 1989 → VÝNOSEM MINISTRA

MPR JINDŘICHŮV HRADEC, prohlášená **VÝNOSEM MK ČSR čj. 16.417/87-VI/1 ze dne 21.12.1987** (o prohlášení historických jader měst Kutné Hory, Českého Krumlova, Jindřichova Hradce, Slavonic, Tábora, Žatce, Hradce Králové, Jičína, Josefova, Litomyšle, Pardubic, Znojma, Nového Jičína, Olomouce, obce Kuks s přilehlým komplexem bývalého hospitálu a souborem plastik v Betlémě, souboru technických památek Stará huť v Josefském údolí u Olomoučan a archeologických lokalit Libodřický mohylník, Slavníkovská Libice, Třísov, Tašovice, Bílina, České Lhotice, Staré Zámky u Líšně a Břeclav - Pohansko za památkové rezervace.)

Příloha III - obsahuje popis s odkazem na plán → *hranice rezervace je vedena na severní straně města podél Husových sadů a po vnějším obvodu opevnění k Vajgaru a podél jeho břehu a Vajgarského mostu přechází Jungmannovou ulicí.....zpět k Husovým sadům.*

JINDŘICHŮV HRADEC – mapa PR z 08/2016

PAMÁTKOVÉ REZERVACE

→ po r. 1989 → **NAŘÍZENÍM VLÁDY ČSR; ČR**

např. **Nařízení vlády ČR č. 443/1992 Sb.**, o prohlášení území historického jádra města Františkovy Lázně a území pevnosti Terezín za památkovou rezervaci.

zatím jako poslední

PAMÁTKOVÉ ZÓNY

PAMÁTKOVÁ OCHRANNÁ PÁSMA

→ **před r. 1989 - VYHLÁŠKOU ONV, KÚ**

např. Vyhláška ze dne 1. 11. 1990 o prohlášení zón ve vybraných městech a **obcích Východočeského kraje**

→ **po r. 1989 - VYHLÁŠKOU MK ČR**

např. Vyhláška č. 108 ze dne 1. 4. 2003 (**Bavorov, Budišov nad Budišovkou, Červená Řečice.....**)

- hranice jsou vyznačeny v příloze k této vyhlášce a jsou graficky vyznačeny v mapách

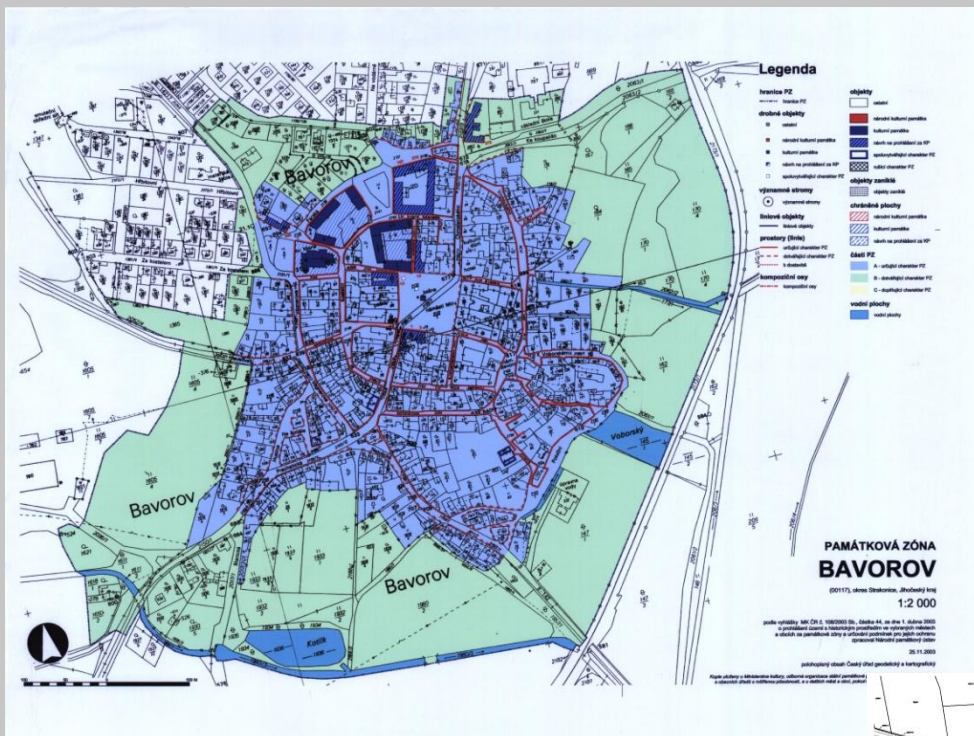
PAMÁTKOVÉ ZÓNY

Krajskými národními výbory v roce 1990

např.: Jihomoravský KNV - Vyhláška č. 249/1990
Východočeský KNV – ze dne 17. 10. 1990
- nemá číslo

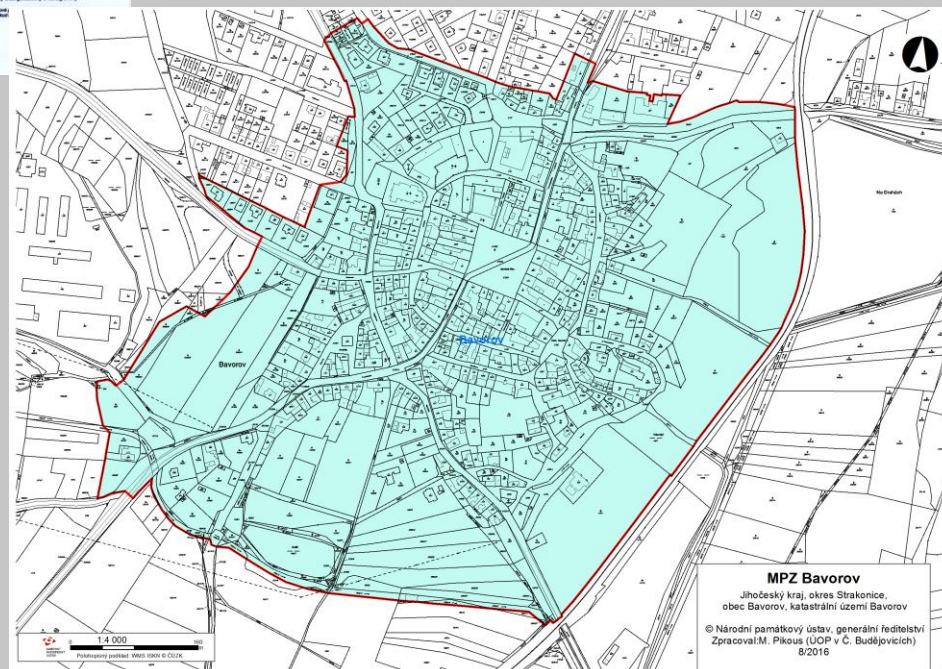
Ministerstvem kultury ČR

např.: Vyhláška č. 476/1992 (Kabát)
Vyhláška č. 250/1995 (Tigrid)
Vyhláška č. 251/1995 (Tigrid)
Vyhláška č. 108/2003 (Dostál)
Vyhláška č. 413/2004 (Dostál)
– soubory lidové architektury

Bavorov

**mapa k vyhlášce MK ČR
č. 108/2003 Sb., ze dne 1. 4. 2003**

PAMÁTKOVÉ REZERVACE, PAMÁTKOVÉ ZÓNY

→ **od r. 2014 - OPATŘENÍM OBECNÉ POVAHY - MK ČR**
na základě § 171 správního řádu → jedná se o závazné opatření, které není právním předpisem, ani rozhodnutím

dle § 172 odst. (2) k návrhu opatření obecné povahy může kdokoli, jehož práva, povinnosti nebo zájmy mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, uplatnit u správního orgánu písemné připomínky nebo na veřejném projednání ústní připomínky. Správní orgán je povinen se připomínkami zabývat jako podkladem pro opatření obecné povahy a vypořádat se s nimi v jeho odůvodnění.

např. **Opatření obecné povahy č. 1/2016** o prohlášení památkové zóny - **území Kačerov, obec Zdobnice** za památkovou zónu, které nabylo účinnosti dne 9. června 2016.

(čl. 3 – vymezení hranice; příloha – orientační mapa PZ)

Poslední prohlášené památkové zóny (MK)

OOP č. 5/2014 - Zbraslav

OOP č. 6/2014 - Český Těšín

OOP č. 1/2016 - Kačerov

OOP č. 2/2016 - Komorní Lhotka

OOP č. 3/2016 - Pavlovice

OOP č. 1/2017 - Příslop

PAMÁTKOVÁ OCHRANNÁ PÁSMÁ

→ od r. 2014 - OPATŘENÍM OBECNÉ POVAHY - ORP

na základě § 171 správního řádu → jedná se o závazné opatření, které není právním předpisem, ani rozhodnutím

dle § 172 odst. (2) k návrhu opatření obecné povahy může kdokoli, jehož práva, povinnosti nebo zájmy mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, uplatnit u správního orgánu písemné připomínky nebo na veřejném projednání ústní připomínky. Správní orgán je povinen se připomínkami zabývat jako podkladem pro opatření obecné povahy a vypořádat se s nimi v jeho odůvodnění.

**Fyzický stav,
aneb problémy právního stavu**

A. existuje právní předpis bez popisu hranice (není mapa)

- památkové zóny vydané Středočeským KNV po 1989
např. Český Brod, Poděbrady (Vyhl. č.475/1992 Sb.,)

B. existuje mapa, není text

- památkové rezervace a zóny Východočeského kraje
(Vyhláška VČK z 1. 11. 1990)
- např. Hradec Králové

mapa k výnosu o
MPR z roku 1962

- hranice jde osou
komunikace

C. existuje pouze popis hranice

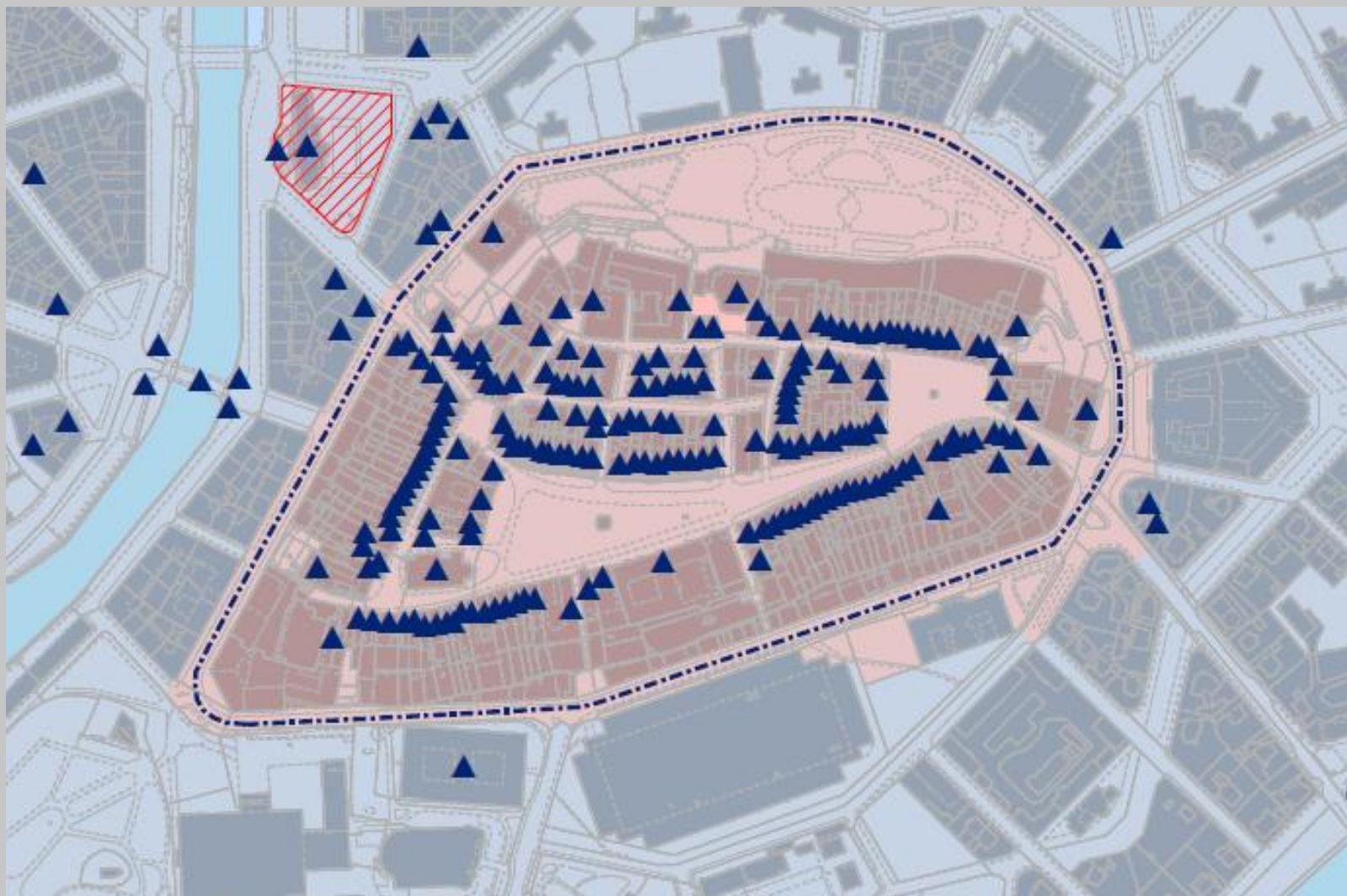
- např. Hradec Králové, viz Výnos MK ČSR čj. 16.417/87-VI/1 ze dne 21.12.1987

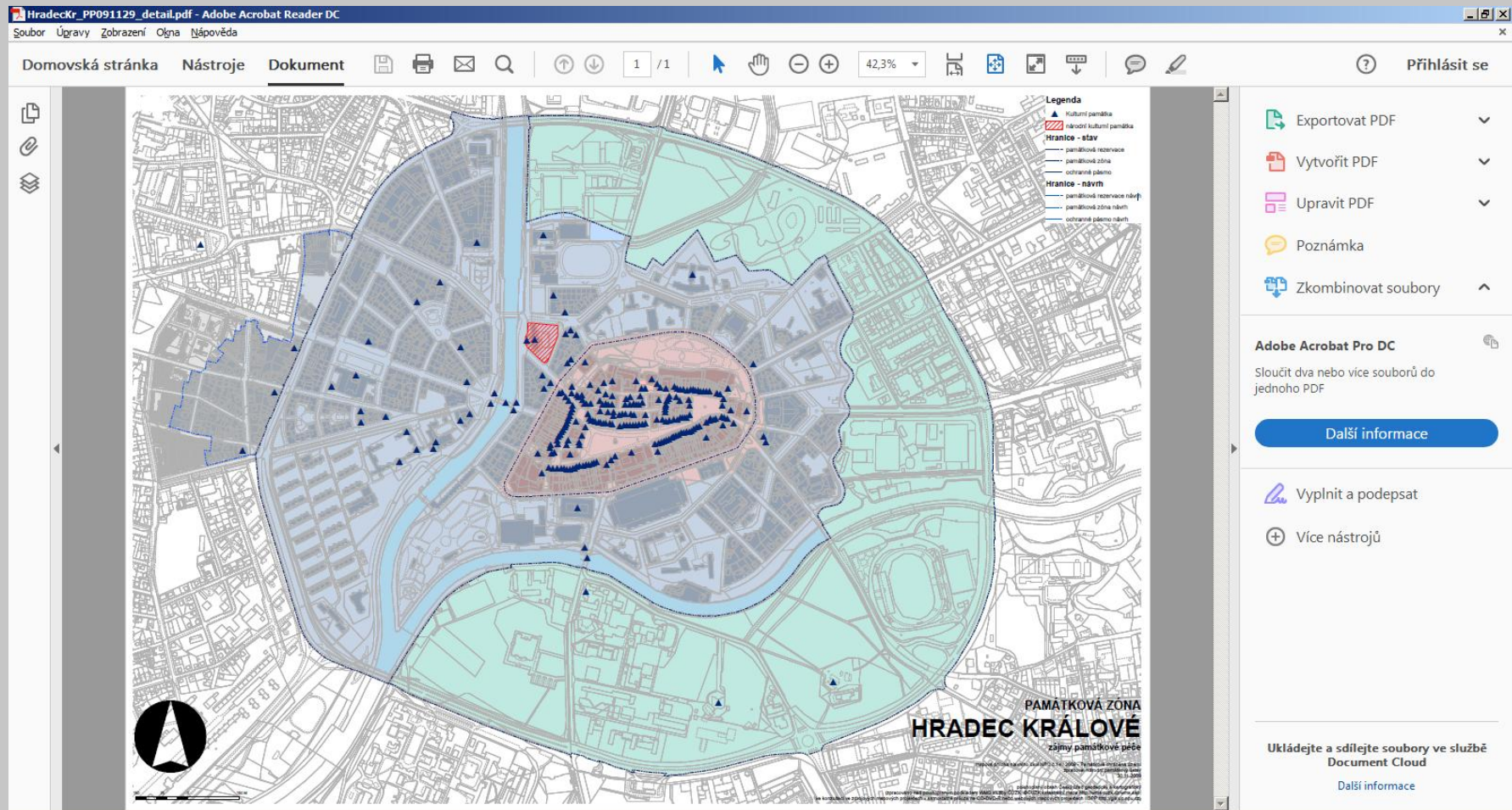
→ **slovní popis:**

*„ Rozsah památkové rezervace v Hradci Králové je vymezen hranicí, která je vedena ulicí Československé armády a ulicí Komenského. **Hranice rezervace, pokud je vedena ulicemi a vozovkami zahrnuje vždy celý prostor nebo plochu těchto komunikací**“.*

HÚ č. 14/2009 – Památkově chráněná území

→ výřez - PZ Hradec Králové – zájmy památkové péče, 30. 11. 2009

→ věcná revize hranice PZ, MPR a OP MPR

→ odborná revize navrhovaného rozšíření PZ

D. existuje mapa, rozsah vyznačen fixem

- tlustá čára – nepřesné - OP, KPZ

E. mapy v měřítku 1:2880

- při digitálním zpracování se „ztrácí“ vnitřní kresba

- ! pokud neexistuje mapa rozsahu plošně památkově chráněného území (po r. 1989), je nutné se řídit textem
- ! změny vedení hranice, pokud existuje nejistota, je dobré konzultovat s urbanistou
- ! veškeré změny v čase musí být koexistentní

DĚKUJI ZA POZORNOST

ing. arch. Alena Krusová, CSc.

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV

Generální pracoviště

Valdštejnské nám. 3

118 010 Praha 1

Tel. 257 010 262, 724 663 621

krusova.alena@npu.cz

www.npu.cz

Mapky ČR památkových rezervací a zón – Karel Kuča

Fotografie – V. Kučová, K. Kuča, L. Rygl, M. Rajnoch, J. Přidal, Dr. M. Bálek, M.Čerňanský, A.Krusová, D. Burším, M. Líčejníková, I. Truxová, B. Pacáková, a. Marounek, V. Všetečka, Z. Prokopová, Z.Syrová

Letecké fotografie – Jas Air pro NPÚ, František Maršálek, archiv NPÚ